

Často kladené otázky

Lucemburk 8. října 2019

Výroční zpráva za rok 2018 – často kladené otázky

1. Jakou úlohu hraje Evropský účetní dvůr ve vztahu k rozpočtu EU?

Každý rok **kontrolujeme účetní závěrku EU a vyjadřujeme stanovisko** ke dvěma otázkám: zda je účetní závěrka přesná a spolehlivá a zda byl rozpočet vynaložen v souladu s předpisy.

Tato práce je základem našeho **prohlášení o věrohodnosti**, které jsme v souladu s článkem 287 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) povinni předložit Evropskému parlamentu a Radě.

V roce 2018 činily celkové výdaje EU 156,7 miliardy EUR.

2. Schválil Evropský účetní dvůr účetní závěrku za rok 2018?

Ano.

Účetní závěrku za rok 2018 jsme schválili jako spolehlivou (vydali jsme o ní „čistý výrok“), jako tomu bylo každý rok od rozpočtového roku 2007. Dospěli jsme k závěru, že účetní závěrka za rok 2018 ve všech významných (materiálních) ohledech věrně zobrazuje finanční situaci EU a výsledky jejího hospodaření za daný rok.

Kromě výroku o účetní závěrce jsme rovněž povinni na základě své auditní práce vydat výrok o tom, zda byly uskutečněné platby provedeny v souladu s předpisy EU. V posledních několika letech se odhadovaná míra chyb u plateb trvale snižuje: 2015: 3,8 %, 2016: 3,1 %, 2017: 2,4 %, 2018: 2,6 %. Dále značná část kontrolovaných výdajů – hlavně nárokové platby – nebyla v roce 2018 zatížena významnou (materiální) mírou chyb.

Za rok 2018 tedy již třetím rokem vydáváme o platbách **výrok s výhradou**. Do doby před těmito třemi roky byl náš výrok o správnosti a legalitě výdajů od roku 1994 vždy záporný.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

3. Co je to „čistý výrok / výrok s výhradou / záporný výrok“?

„Čistý“ výrok znamená, že údaje podávají věrný a poctivý obraz a jsou v souladu s pravidly účetního výkaznictví a finančního řízení.

Výrok „s výhradou“ znamená, že auditoři nemohou vyjádřit čistý výrok, ale zjištěné problémy nemají rozsáhlý dopad, tj. nevyskytují se v celém kontrolovaném souboru.

„Záporný“ výrok svědčí o rozsáhlých problémech.

4. Co to je „významná (materiální) míra chyb“?

V auditní terminologii se tak označuje hranice, pod kterou **se má za to, že chyby nemají výrazný dopad**. Významná (materiální) míra chyb je míra, u níž je pravděpodobné, že bude mít vliv na rozhodování zamýšlených uživatelů auditní zprávy. Účetní dvůr i Komise uplatňuje 2% práh významnosti (materiality).

5. Co jsou „nárokové platby“ a „platby na úhradu nákladů“?

Nárokové platby jsou založeny na tom, že příjemci splní určité (méně složité) podmínky. Mezi takové platby patří kupříkladu přímá podpora zemědělců (výdaje na „Přírodní zdroje“), studentská a výzkumná stipendia (výdaje na „Konkurenceschopnost“) nebo platy a důchody zaměstnanců EU („Správa“).

Prostřednictvím **plateb na úhradu nákladů** proplácí EU způsobilé náklady na způsobilé činnosti (podle složitějších pravidel). K takovým platbám patří například platby na výzkumné projekty (výdaje na „Konkurenceschopnost“), investice do regionálního rozvoje a rozvoje venkova (financované z výdajů na „Hospodářskou, sociální a územní soudržnost“ a „Přírodní zdroje“) a projekty rozvojové pomoci („Globální Evropa“).

6. Zlepšuje se finanční řízení EU?

Ano.

V posledních několika letech se odhadovaná míra chyb u plateb trvale snižuje: ze 4,4 % v roce 2014 na 2,6 % v roce 2018. Kromě toho přibližně polovina kontrolovaných výdajů roku 2018 nebyla zatížena významnou (materiální) mírou chyb. Při auditech z posledních let také zaznamenáváme, že vnitřní kontroly v Komisi a členských státech byly výrazně posíleny.

7. Odhadovaná míra chyb však stále dosahuje 2,6 %. Co to znamená?

Údaj 2,6 % představuje odhadovaný **objem finančních prostředků, které neměly být z rozpočtu EU vyplaceny**, protože nebyly použity v souladu s platnými předpisy EU, a nebyly tedy ve shodě buď s tím, čeho Rada a Parlament pomocí příslušných právních předpisů EU chtěly dosáhnout, nebo s konkrétními vnitrostátními pravidly v členských státech.

K typickým chybám patří platby nezpůsobilým příjemcům či na nezpůsobilé projekty nebo platby na nákupy služeb a zboží nebo investice, při nichž nebyla řádně uplatněna pravidla pro zadávání veřejných zakázek.

8. Znamená to, že 2,6 % finančních prostředků EU přišlo nazmar?

Ne.

Takový výklad může být zavádějící, protože mezi „chybou“ a „plýtváním“ existuje významný rozdíl. V rámci testování kontrolujeme, zda prostředky EU byly vydány v souladu s předpisy EU, zda jsou účtované náklady řádně vypočteny a zda byly dodrženy podmínky způsobilosti. To je to, o čem údaj 2,6 % vypovídá.

Některé chyby se týkají prostředků, které nesplnily podmínky způsobilosti. Zjistili jsme například, že pravidla způsobilosti operačního programu v jednom členském státě obsahovala podmínku zakazující čerpat grant EU, pokud jiný subjekt vykonává tentýž druh podnikatelské činnosti ve stejných prostorách. Jelikož příjemce, který byl právníkem, zahájil svou činnost v téže budově jako jiná právní kancelář, neměl projekt nárok na spolufinancování.

I v těchto případech mohly mít finanční prostředky EU jistý pozitivní dopad a být přínosné, přestože příjemci nesplnili všechny podmínky jejich čerpání. Naopak některé legální a správné výdaje mohou být plýtváním, například přístavní infrastruktura vybudovaná bez náležitého ohledu na budoucí objem nákladní dopravy.

9. Jak chyby vznikají?

Chyby vznikají, když osoby nebo organizace žádající o podporu z prostředků EU **nedodržují příslušné předpisy**. Aby měly nárok na financování z prostředků EU, jsou povinny dodržovat určité specifické předpisy EU a v řadě případů také vnitrostátní předpisy. Smyslem těchto předpisů je, aby výdaje nenarušovaly fungování vnitřního trhu (například pravidla v oblasti veřejných zakázek a státní pomoci) a vynakládaly se k účelům, které jsou v souladu se záměry Rady a Parlamentu.

K chybám dochází, když jsou tyto **předpisy porušeny** – například zemědělci nesprávně vykážou zemědělskou plochu, navrhovatelé projektů nedodrží pravidla pro zadávání veřejných zakázek nebo výzkumná střediska žádají o uhrazení nákladů, jež s projekty financovanými EU nesouvisí. Například v jednom případě, který jsme prověřovali, malá společnost z oblasti zdravotnictví, která se poprvé účastnila projektu EU, vypočetla osobní náklady podléhající pravidlům EU pro financování výzkumu nesprávnou metodikou. V jiném případě zemědělci, kteří tvrdili, že provozují nezávislé podniky, obdrželi dotace na výstavbu vepřína v rámci opatření na podporu rozvoje malých a středně velkých zemědělských podniků. Zjistili jsme však, že jsou držiteli podílů v rodinném podniku, který funguje v téže lokalitě a který je příliš velký na to, aby tito zemědělci mohli být způsobilí.

Výroční zpráva za rok 2018 uvádí další příklady chyb, které jsme při auditu zjistili.

10. Jde v případě zjištěných chyb o podvod?

Ve velké většině případů nikoli.

Podvod je úmyslně klamavé jednání, jehož cílem je získat nějakou výhodu. Přestože zjistit podvody může být při obvyklých auditních postupech obtížné, při auditním testování každoročně několik případů podezření z podvodu odhalíme.

V roce 2018 jsme v přibližně 700 kontrolovaných operací zjistili devět případů podezření z podvodu (13 v roce 2017). Všechny tyto případy se hlásí Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), který je ve spolupráci s orgány daného členského státu dle nutnosti vyšetřuje a dále sleduje.

11. Komise i členské státy jsou s to předcházet chybám a vzniklé chyby napravovat. Jaký dopad to má na míru chyb?

Nápravná opatření, která přijaly orgány v členských státech a Komise, měla na odhadovanou míru chyb celkově příznivý dopad.

Pokud by však Komise, orgány v členských státech nebo nezávislí auditoři využili všech dostupných informací, mohli významné části chyb zabránit nebo je odhalit a napravit před tím, než byly provedeny související platby.

Pokud by tyto informace byly využity, odhadovaná míra chyb v celkových výdajích například na „Přírodní zdroje“ v roce 2018 by byla pod 2% prahem významnosti. Svědčí to podle našeho názoru o tom, že stávající kontroly jsou odpovídající, ale je potřeba je náležitě prosazovat.

12. Uvedli jste, že EÚD přechází na novou koncepci jednotného auditu. Co jste v souvislosti s rokem 2018 prováděli jinak?

Rok 2017 byl prvním rozpočtovým rokem, kdy se značná část výdajů ve všech oblastech rozpočtu EU vynakládala podle **nových pravidel** platných pro víceletý finanční rámec (VFR) 2014–2020. Interní kontroly Komise a členských států nám nyní umožňují lépe využívat jejich práce, když posuzujeme správnost výdajů.

Plánujeme na celé své prohlášení o věrohodnosti uplatnit **koncepci nepřímého vykazování**, což znamená, že východiskem našeho výroku auditora bude prohlášení Komise (o řízení a kontrole).

Za roky 2017 a 2018 auditoři tento nový přístup poprvé zkušebně uplatnili v oblasti soudržnosti. Díky touto zkušebnímu projektu je jasnější, kde jak v Evropské komisi, tak v členských státech přetrvávají nedostatky, a projekt tak pomáhá prosazovat vyvozování odpovědnosti a dále zlepšovat řízení financí EU.

Konstatujeme, že odhad Komise týkající se správnost výdajů v oblasti „Soudržnost“ za rok 2018 je nižší než náš, kdežto její výsledky v oblasti „Konkurenceschopnost“ a „Přírodní zdroje“ se blíží našim.

Po tomto zkušebním projektu hodláme **projekt rozšířit** i na další výdajové oblasti, ale k dosažení dalšího pokroku bude zapotřebí odhodlání a spolupráce Komise.

Výroční zpráva za rok 2018 včetně TISKOVÝCH MATERIÁLŮ je k dispozici ve 23 jazycích EU na adrese eca.europa.eu.